

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 553

van **PETER VAN ROMPUY**

datum: 12 maart 2021

aan **BEN WEYTS**

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN ONDERWIJS, SPORT, DIERENWELZIJN EN VLAAMSE RAND

Vroegtijdige schoolverlaters - Monitoring

In de vorige legislatuur ontwikkelde de toenmalige minister van Onderwijs, Hilde Crevits, samen met haar collega's van Werk, Philippe Muyters, en Welzijn, Jo Vandeurzen, het actieplan 'Samen tegen Schooluitval'. Daarin werd o.a. beslist om gegevens van vroegtijdige schoolverlaters tussen het secundair onderwijs en VDAB uit te wisselen. Door dit actieplan tracht men te vermijden dat jongeren van de radar verdwijnen nadat ze de schoolbanken verlaten hebben. Verder beoogt men een snellere begeleiding in het kader van een heroriëntering door VDAB (en eventuele aanverwante partners). De gegevensdeling kende een volwaardige ingang vanaf het schooljaar 2017-2018.

Ik diende daarover op 12 januari 2021 schriftelijke vraag nr. 320 in, gericht aan minister Crevits. Vandaag leg ik haar hierover trouwens ook een vervolgvraag voor (nr. 571).

Voor enkele vragen richt ik me echter graag even tot de minister van Onderwijs.

1. Welke profielen van vroegtijdige schoolverlaters (opleiding, familiale achtergrond, nationaliteit, geslacht, afkomst, taalniveau, leeftijd enzovoort) kan men door de jaren heen onderscheiden? Welke profielen komen het vaakst voor? Zijn er sterke provinciale verschillen?
2. Hoe evalueert de minister de gegevensuitwisseling van het aantal vroegtijdige schoolverlaters? Wat kan beter? Welke acties onderneemt de minister om deze gegevensuitwisseling te verbeteren?
3. Kan de minister een tabel bezorgen, waaruit duidelijk wordt hoeveel jongeren vroegtijdig het secundair onderwijs verlieten en gekenmerkt worden als zijnde 'ongekwalificeerd', en waarvan de gegevens bijgevolg werden doorgegeven aan VDAB?

Graag een onderscheid per schooljaar (2013-2014 tot en met 2019-2020) en per provincie.

4. Volgens Onderwijs Vlaanderen wordt als cijfer voor Europese schoolverlaters ook de EAK-indicator gebruikt. (<https://onderwijs.vlaanderen.be/nl/cijfers-over-schooluitval>). Volgens dat cijfer en de grafiek die via de vermelde link te vinden is, lijkt het aantal schoolverlaters in België te dalen. Uit de absolute cijfers blijkt echter net het tegenovergestelde. Dit zorgt daarom voor tegenstrijdige berichten: enerzijds stijgt het aantal schoolverlaters, maar anderzijds zouden de cijfers voor het zoveelste jaar op rij dalen.

Welke trend moet nu worden onderscheiden: stijgt of daalt het aantal schoolverlaters? Is er een positieve of negatieve trend? Hoe staat de minister hier tegenover? Wat is zijn mening dienaangaande?

BEN WEYTS

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING EN VLAAMS MINISTER VAN ONDERWIJS, SPORT, DIERENWELZIJN EN VLAAMSE RAND

ANTWOORD

op vraag nr. 553 van 12 maart 2021

van **PETER VAN ROMPUY**

1. Om zicht te krijgen op de profielen van vroegtijdige schoolverlaters verwijzen we naar de gevalideerde statistieken die jaarlijks over dit thema worden gepubliceerd (<https://www.statistiekvlaanderen.be/nl/vroegtijdige-schoolverlaters-op-basis-van-administratieve-data>) alsook naar de interactieve toepassing dataloop (<https://onderwijs.vlaanderen.be/nl/dataloop-aan-de-slag-met-cijfers-over-onderwijs>). Er zijn inderdaad belangrijke regionale verschillen. Vooral in de grote centrumsteden, zoals Antwerpen en Brussel, ligt de proportie vroegtijdig schoolverlaten aanzienlijk hoog. Die variaties zijn in belangrijke mate toe te schrijven aan verschillen in de leerlingenpopulatie. Steden en gemeenten met relatief grote aantallen kansarme leerlingen, tellen doorgaans ook meer vroegtijdige schoolverlaters. Ook de thuistaal is een belangrijke factor. Bij jongeren die thuis met geen enkel gezinslid Nederlands spreken, lag de kans op vroegtijdig schoolverlaten in 2018-2019 meer dan 3 keer zo hoog als bij jongeren die thuis uitsluitend Nederlands spreken (respectievelijke 26,1% en 7,6%).
2. Het is een goede zaak dat we vanuit Onderwijs gegevens doorgeven aan VDAB. Op die manier voorkomen we dat jongeren met een verhoogde kans op een kwetsbare positie in de samenleving van de radar verdwijnen. Via de opgezette datakoppeling heeft VDAB zicht op de vroegtijdige schoolverlaters die niet ingeschreven zijn bij VDAB, geen opleiding volgen én niet aan het werk zijn (=ongekwalificeerde NEET-jongeren). VDAB kan ook dagelijks data opvragen bij Onderwijs. Zo kan VDAB deze jongeren een aanbod op maat bieden, hetzij een opleiding, hetzij een tewerkstelling. Op dit ogenblik zijn vanuit Onderwijs geen verdere acties nodig.
3. Het Agentschap voor Onderwijsdiensten (AGODI) berekent sinds het schooljaar 2017-2018 de gevraagde data. Het betreft de vroegtijdige schoolverlaters waarvan AGODI de identificatiegegevens (naam, voornaam, rijksregisternummer en adres) doorgeeft aan VDAB.

Aantal vroegtijdige schoolverlaters door AGODI doorgegeven aan VDAB, opgesplitst per provincie en per schooljaar

<i>Provincie</i>	<i>2017-2018</i>	<i>2018-2019</i>	<i>2019-2020</i>
<i>Antwerpen</i>	<i>1.766</i>	<i>1.561</i>	<i>1.369</i>
<i>West-Vlaanderen</i>	<i>844</i>	<i>825</i>	<i>647</i>
<i>Oost-Vlaanderen</i>	<i>1.168</i>	<i>1.192</i>	<i>938</i>
<i>Henegouwen</i>	<i>9</i>	<i>4</i>	<i>2</i>
<i>Luik</i>	<i>6</i>	<i>4</i>	<i>2</i>
<i>Limburg</i>	<i>709</i>	<i>587</i>	<i>475</i>
<i>Luxemburg</i>	<i>2</i>	<i>0</i>	<i>1</i>
<i>Namen</i>	<i>3</i>	<i>0</i>	<i>1</i>
<i>Brussels Hoofdstedelijk Gewest</i>	<i>301</i>	<i>269</i>	<i>226</i>
<i>Vlaams-Brabant</i>	<i>582</i>	<i>528</i>	<i>453</i>
<i>Waals-Brabant</i>	<i>4</i>	<i>3</i>	<i>0</i>

<i>Buitenland</i>	<i>23</i>	<i>14</i>	<i>30</i>
<i>Totaal</i>	<i>5.417</i>	<i>4.987</i>	<i>4.144</i>

Bron: AGODI-databanken, geraadpleegd op 17/03/2021.

De tabel neemt als uitgangspunt het domicilieadres van de jongere. Alle jongeren uit de tabel woonden in Vlaanderen of in Brussel op het moment dat hun vroegtijdig schoolverlaten geregistreerd werd in de AGODI-databanken. Doordat de databank dynamisch is, wordt telkens de meest recente officiële woonplaats gekoppeld aan een leerlingenfiche. Dit verklaart waarom er ook cijfers zijn voor de Waalse provincies in de tabel.

Sommige jongeren stroomden ongekwalificeerd uit het Vlaamse onderwijs omdat ze verhuisden naar het buitenland. Mogelijks namen die jongeren in het buitenland onmiddellijk de draad in het leerplichtonderwijs terug op.

Omdat het schooljaar 2020-2021 nog steeds loopt, geef ik hierover geen voorlopige stand van zaken mee.

VDAB past op bovenstaande gegevens een verdere filtering toe. De jongeren die werken of die bij hen reeds gekend zijn als werkzoekend of in opleiding, zijn geen NEET en vallen buiten de scope van dit project.

4. Er worden inderdaad twee statistische indicatoren gebruikt om vroegtijdig schoolverlaten in kaart te brengen: de EAK indicator en de indicator op basis van administratieve data. De twee indicatoren hebben een verschillende definitie, inhoud en methode.

De EAK-indicator 'early leavers from education and training' berekent het percentage 18 tot 24 jarige jongeren zonder diploma die de afgelopen 3 maanden geen opleiding hebben gevolgd. Vroegtijdige schoolverlaters die een opleiding volgden, komen dus niet voor in deze cijfers. De jongeren die nog niet gekwalificeerd zijn en nog in onderwijs zitten (en waarvan een deel later ongekwalificeerd zal uitstromen) worden evenmin gevat.

De EAK-indicator is nuttig om landen en regio's met elkaar te vergelijken. Voor de monitoring van vroegtijdig schoolverlaten binnen één land of regio heeft deze indicator een aantal beperkingen:

- (1) De EAK indicator is gebaseerd op een subset (de 18-24 jarigen) van respondenten van de Enquête naar de Arbeidskrachten. De enquête wordt afgenomen bij een representatieve steekproef. Echter, door de relatief kleine aantallen 18-24 jarigen in de steekproef zijn er onvermijdelijk relatief grote statistische betrouwbaarheidsmarges. Dit maakt dat de evoluties over de jaren heen niet altijd statistische significant zijn en dat er geen fijnmazige informatie kan gegeven worden voor kleinere doelgroepen (bijvoorbeeld dbso, kleine gemeenten, etc).
- (2) De EAK indicator bevraagt vroegtijdig schoolverlaten bij de 18 tot 24 jarigen uit de steekproef. Vroegtijdig schoolverlaten doet zich in de meeste gevallen voor op de leeftijd van 18 of 19 jaar. De EAK-indicator bevat geen informatie over het jaar waarin de respondenten de schoolbanken verlieten. In veel gevallen deed zich dit enkele jaren eerder voor. Daarom is deze indicator minder geschikt om te monitoren wanneer jongeren vroegtijdig de schoolbanken verlieten.

De indicator op basis van administratieve data is gebaseerd op de gegevens van alle schoolverlaters van het Vlaamse onderwijs. Het betreft de cijfers waarnaar ik verwijs in de eerste deelvraag.

De indicator laat toe om vrij precies te berekenen hoeveel leerlingen in een specifiek schooljaar vroegtijdig de schoolbanken verlieten. De cijfers tonen een neerwaartse trend tussen 2009 en 2015, gevolgd door een opwaartse trend tot de laatste meting van 2019. Vroegtijdig schoolverlaten wordt niet enkel door schoolgerelateerde problemen veroorzaakt, zoals schoolmoeheid, maar ook door de aantrekkingskracht van de arbeidsmarkt. De krapte op de arbeidsmarkt nam in de periode tussen 2015 en 2019 sterk toe. Hierdoor werd voor een aantal jongeren de verleiding groter om vroegtijdig de schoolbanken te verlaten. Dit ligt mogelijk mee aan de basis van de stijging van de cijfers. Daarmee wil ik geenszins de verantwoordelijkheid van onderwijs afschuiven. Daarnaast stellen we in de data vast dat meer dan 1/3^e van de vroegtijdige schoolverlaters twee jaar na vroegtijdig schoolverlaten zich inschrijft in een tweedekansleerweg.

Ik blijf in mijn beleid sterk inzetten op het reduceren van het vroegtijdig schoolverlaten en zet verder in op de toeleiding naar tweedekansonderwijs voor zij die het onderwijs reeds of toch vroegtijdig verlaten.